

Notat

Til : Utdannings- og forskningskomiteen Statsbudsjettet - Programkategori 07.60

Fra : Norsk Sykepleierforbund Ref.: 1284617

Innspill til høring om budsjettforslag 2023: Utdannings- og forskningskomiteen

For å nå regjeringens mål om å heve kvalitet og kapasitet i utdanningene, er det spesielt tre ting NSF er opptatt av. Det ene er finansiering av utdanningene. Det andre er kvalitet og kapasitet i praksisstudiene. Det tredje er kandidatmåltall for spesialsykepleier og jordmødre som må styres mot utdanninger der mangelen er størst.

1. Finanseiring av utdanningene

NSF hadde forventet at finansiering av høyere utdanning var tema i statsbudsjettet etter at finansieringsutvalget la frem sin rapport i mars i år. I kunnskapsdepartementets og komiteens oppfølging av utvalgets anbefalinger, må sykepleierutdanningene plasseres i kategorien for profesjonsutdanninger med et betydelig omfang kliniske studier, som for eksempel veterinær, tannlege og medisin.

Kapasitet, kvalitet og relevans i praksisstudiene sikres gjennom effektive veiledningsmodeller, flere sykepleiere med veiledningskompetanse og kombinerte stillinger, praksisarenaer som bidrar til at studentene oppnår sine læringsutbytter¹ og flere lærere som tilfredstiller kompetansekravene i studietilsyns-forskriften². Avanserte ferdighet- og simuleringssentre med tidsriktig utstyr gjør at studentene kan øve på ferdigheter og samhandling før de møter pasienter, og på situasjoner de kanskje ikke møter i virkeligheten slik at de oppnår krav til læringsutbyttene. Samlet sett krever disse tiltakene store investeringer, i både utstyr og kompetanse. Det koster penger.

2. Kvalitet og kapasitet i praksisstudiene

Manglende kapasitet på relevante praksisplasser til kliniske studier er en flaskehals for å utdanne flere sykepleiere, spesialsykepleiere og jordmødre. Kommunehelsetjenesten kan i større grad benyttes til kliniske studier i sykepleierutdanningene, men det forutsetter et solid fagmiljø og flere sykepleiere med veiledningskompetanse, samt etablering av flere kombinerte stillinger mellom helse- og omsorgstjenestene og utdanningene. Helsedirektoratet har sett på kostnader som bør kompenseres for praksisstudier i kommunene³. Rapporten fra 2020 er ikke fulgt opp med konkrete tiltak.

Helsedirektoratet har også utredet et forslag om å etablere praksiskontor, med innspill fra KS og RHF-ene⁴, Rapport med forslag til modell for praksiskontor ble levert i juli 2022. NSF venter på oppfølgingen av dette arbeidet, nærmere bestemt om finansiering, innretning, organiseres, forankring og hvilke oppgaver som skal ligge til praksiskontoret.

NSF er positiv til avtalen som er inngått mellom Kunnskapsdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og KS for å øke kvaliteten og kapasiteten i praksisstudier for blant annet

¹ <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2019-03-15-412>

² https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2017-02-07-137#KAPITTEL_2

³ https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/praksis-i-kommunene/Praksis%20i%20kommunene.pdf/_attachment/inline/d416573f-ccaf-4df2-83a0-4e97ba320e84:310c12e6faef42e0be035ba99949406d3fd2982d/Praksis%20i%20kommunene.pdf

⁴ <https://www.helsedirektoratet.no/tema/kompetanseloft-2025/om-kompetanseloft-2025>

sykepleierstudenter⁵. Det som ikke er bra, er at avtaleperioden kun er for to år. Det tar mere enn to år å sikre et solid fagmiljø og tilstrekkelig antall sykepleiere med veiledningskompetanse.

NSF er fornøyd med at regjeringen vil bruke 50 millioner kroner til å dekke studentenes utgifter til reise og opphold ved praksisstudier langt fra campus, men det er bekymringsverdig at disse 50 millionene er tatt fra prosjektet *Pilotordning for kommunal praksis i helse- og sosialfagutdanningene*⁶ som er et viktig tiltak for å bidra til kvalitetsutvikling i studentenes praksisstudier. Det er behov for friske midler til denne satsningen og ordningen må bli permanent.

3. Kandidatmåltall for spesialsykepleiere og jordmødre

Mangelen på sykepleiere, spesialsykepleiere og Jordmødre er godt dokumentert⁷.

Kandidatmåltallene for spesialsykepleiere må spesifiseres for hvert spesialfelt, og styres mot de utdanningene og fagfeltene mangelen er størst. Det er også behov for å etablere kandidatmåltall for Helsesykepleiere, for sykepleiere med mastergrad innen psykisk helse, - rus og avhengighet, samt Avansert Klinisk Allmennsykepleiere.

For å dekke tjenestenes behov for spesialisering av sykepleiekompetanse innen psykisk helse og rus, er det utarbeidet en masterutdanning i sykepleie innen psykisk helse, rus og avhengighet som ble forskriftsfestet i mars 2022⁸. Utdanningstilbudet er utarbeidet av representanter fra både tjenestene og utdanningene. Utdanningen vil bidra til å svare opp mandatet til Helsepersonellkommisjonen om utdanning og kompetansebygging for fremtidens helse- og omsorgstjeneste. Det er ikke satt av bevilgninger til denne utdanningen for 2023. Vi ber om at denne utdanningen prioriteres gjennom øremerkede studieplasser og rekrutteringstillegg i kommende budsjettår.

NSF anmoder komiteen om å bidra til følgende grep i behandlingen av budsjettforslaget:

- Sykepleierutdanningene får en finansiering som dekker reelle utgifter til drift og investering ved å plasseres i finansieringskategori som øvrige helseutdanninger med betydelig omfang kliniske studier, som for eksempel veterinær, tannlege og medisin
- Sykepleierutdanningene kompenseres for praksisstudier i kommunene⁹ med friske midler og på permanent basis
- Praksiskontor etableres, finansieres og får en innretning som bidrar til å øke kapasitet, kvalitet og relevans i de kliniske studiene
- Avtale mellom KD, HOD og KS må vare i minimum 6 år og deretter evalueres for å se effekt
- Kostnader til studentenes reise- og oppholdsutgifter må finansieres med friske midler og gjøres permanent
- Kandidatmåltallene for ABIOK spesifiseres for hvert enkelt fagfelt, og økningen av studieplasser styres mot utdanninger hvor mangelen er størst
- Det etableres kandidatmåltall for utdanning av Helsesykepleiere, Sykepleiere med mastergrad innen psykisk helse, rus og avhengighet og Avansert Klinisk Allmennsykepleiere
- Det stilles krav til gjennomgående mastergrad på 120 studiepoeng hos spesialsykepleiere innen ABIOK og H, som utdannes i dag
- Det øremerkes studieplasser og etableres et rekrutteringstillegg for masterutdanning i sykepleie innen psykisk helse, rus og avhengighet i kommende budsjett

⁵ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/regjeringen-vil-ha-flere-praksisplasser-for-helse-og-sosialfagsstudener/id2926992/>

⁶ <https://hkdir.no/program-og-tilskot/pilotordning-for-kommunal-praksis-i-helse-og-sosialfagutdanningene>

⁷ [file:///C:/Users/evaost/Downloads/Navs-bedriftsunders%C3%B8kelse-2021%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/evaost/Downloads/Navs-bedriftsunders%C3%B8kelse-2021%20(3).pdf)

⁸ <https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2022-03-14-386>

⁹ https://www.hesedirektoratet.no/rapporter/praksis-i-kommunene/Praksis%20i%20kommunene.pdf/_/attachment/inline/d416573f-ccaf-4df2-83a0-4e97ba320e84:310c12e6faef42e0be035ba99949406d3fd2982d/Praksis%20i%20kommunene.pdf